

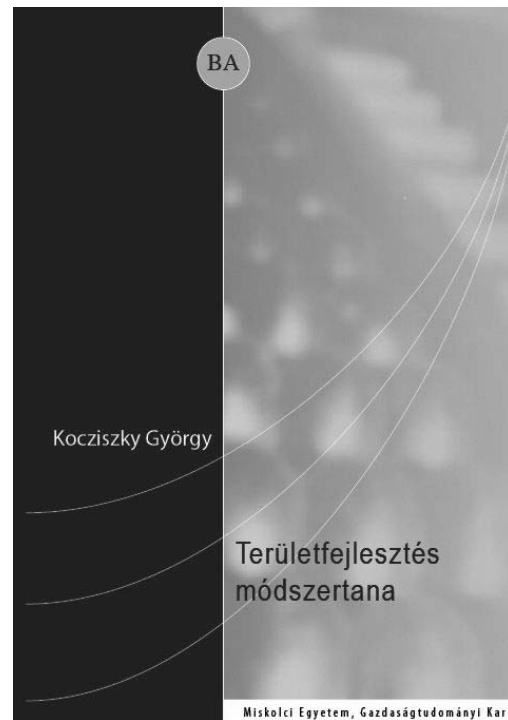
Kocziszkó György: Területfejlesztés módszertana
(Miskolci egyetemi Kiadó, Miskolc, 2008. pp. 268.)

Az utóbbi évtizedekben Magyarországon és az Európai Unióban is egyre nagyobb szerepet kapott a területi diszparitások vizsgálata. A térben zajló gazdasági és társadalmi folyamatokkal foglalkozó regionális tudomány fontos része a területfejlesztés témaköre, amely választ keres azokra a kérdésekre, miért alakulnak ki a gazdasági-társadalmi különbségek, ezek hogyan kezelhetők, miként lehet hatékonyan elosztani a rendelkezésre álló forrásokat, a különféle beavatkozások milyen hatásokkal járnak, és a jólét növelése mellett elérhető-e a kiegyensúlyozott fejlődés, létrehozható-e egy kedvezőbb térbeli szerkezet? A Szerző több évtizede foglalkozik ezzel a kérdéskörrel, számos egyetemi- és konferencia-előadás, cikk, könyv és könyvfejezet keretében járta körül a témát, jelentős elméleti és gyakorlati tapasztalattal és tudással felvértezve írta meg e kötetet.

A Területfejlesztés módszertana a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kara által gondozott, igényes megjelenésű jegyzetsorozat hatodik tagja. Olyan jegyzet, amit mind az alap- és a mesterképzésben, mind a posztgraduális oktatásban résztvevők is bátran forgathatnak.

A kötet négy témakör kérdéseire kíván választ adni: egyrészt a területfejlesztés célját, a területfejlesztési tervek hatásait kutatja, másrészt a regionális politika közpolitikává emelkedését, és az ebben a folyamatban betöltött állami szerepvállalást jeleníti meg, a területfejlesztési tervezés lépéseit, és ennek buktatóit mutatja be, valamint a fejlesztések hatékonyságát, és annak mérési módszereit veszi sorra, értelmezi azok alkalmazásának előnyeit és hátrányait.

A területfejlesztés gazdaságelméleti alapjainak bemutatásával, a regionális gazdasági fejlődés fogalmának magyarázatával kezdődik a kötet. A terjedelmes szakirodalmi előzmények bemutatásával a kérdéskör több évtizedes múltjára tekint vissza a Szerző, a térfelosztás különböző lehetőségeit bemutatva adja meg a szükséges ismeretek alapjait. A területfejlesztés előzményeit, több évtizedes hazai és uniós gyakorlatát is részletesen tárgyalja, felidézve a tévutakat, a nem kellően hatékony megoldásokat, és a rendszerváltás utáni változásokat is. Az elméleti alapok után a gyakorlati kérdések kerülnek előtérbe, a területi tervezés szintjeinek megjelenítésével a rendszerben való gondolkodás, a kapcsolatok meghatározó szerepe is megjelenik.

A kötet leghangsúlyosabb fejezete a területfejlesztési tervek készítésének kérdéskörét járja alaposan körül, a tényfeltárás elemzési módszereitől, és a pozicionálástól kezdve az előrejelzéseken keresztül, a jövőkép készítéséig nyújt a gyakorlati tervezés során is használható ismereteket. A helyzetelemzés során példák sokaságával mutatja be a természeti és környezeti állapot, a demográfiai tendenciák, a lakosság életkörülményeinek, életminőségének, a gazdaság helyzetének, a munkaerőpiaci adottságoknak, a településhálózatnak, a közigazgatási rendszernek és az infrastrukturális helyzetnek az elemzési lehetőségeit. A kötetben a komplex mutatók alapján történő pozicionálásnak, az innovációs potenciál számszerűsítésének, az előrejelzéseknek különféle módszerei jelennek meg, amelyek a jövőkép megalkotásához szolgáltatnak megfelelő alapot. A Szerző a különböző tervezési irányok bemutatásával, a végcél eléréséhez vezető útvonalak, kereszteződések, csomópontok megjelenítésével izgalmas témába vezeti az Olvasót, ugyanakkor tárgyalja a regionális területfejlesztés eszközrendszerének, intézményrendszerének felépítését is. A gazdasági hálózatosodás folyamatának bemutatása külön hangsúlyt kap, a beszállítói audit részletes tárgyalása, gyakorlati példával való illusztrálása a könnyebb megérthetőséget szolgálja. A társadalmi-gazdasági hatáselemzés és a döntéshozatal támogató módszerek bemutatása, valamint egy regionális ökonometriai modell (Glickman modelljének Schneider, Mayerhoffer és Kiesewetter által a felső-ausztriai tartományra adaptált 11 szektoros alkalmazása) részletes végigkövetése a területi tervezés részleteiről nyújt áttekintést az Olvasó számára.

A gyakorlati példák jelentős száma segíti a megértést, az egyes fejezetek végén található tesztfeladatok főképp a hallgatóknak jelentenek könnyebbséget, hiszen a kérdések megválaszolásával ellenőrizhetik, hogy kellően megismerték-e fejezet mondanivalóját, megértették-e a megjelenített információkat? A jegyzet végén található a területfejlesztési alapfogalmakat, a terület- és településfejlesztés hazai jogszabályi és rendeleteinek számbavételét, és az Európai Unió területfejlesztéssel kapcsolatos fontosabb ajánlásait és munkaanyagait felsoroló gyűjtemény is hasznos segítséget jelent mind vizsgára készülő hallgatók, mind a gyakorló szakemberek, és a téma iránt érdeklő Olvasók számára is.

A kötet rendkívül aktuális. A világ gazdaságára ható válság várhatóan tovább élezi a területi különbségeket, amelyhez Magyarországon a 2010. évi választások is újabb adalékot szolgáltathatnak. Ezek mellett az uniós költségvetési időszak is lassan feléhez érkezik, amely már komoly feladatokat ad a következő, 2014-től érvényes tervezési keretek, irányok kialakításával, a források minél hatékonyabb elosztását célozva. Ezen változások következtében felértékelődhetne hazánkban a területfejlesztés helyzete, a területi tervezés szerepe megnövekedhet, nagyobb figyelem irányulhat a szakma felé, ami kedvező lehetőségeket hozna a jövőre nézve. A kötet aktualitását jelzi, hogy regionális tervezés minden lépését végigköveti, a lehetőségeket, ugyanakkor a buktatókat is megjelenítve segíti a jelenlegi és leendő szakemberek felkészülését, munkáját.